

PROCESUL DE INVATAMANT

- 1. Repere conceptuale**
- 2. Etimologie**
- 3. Acceptiuni actuale**
- 4. Domenii si tendinte ale modernizarii invatamantului**
- 5. Abordari generale ale procesului de invatamant**
- 6. Modele explicative/ de abordare a procesului de invatamant**
- 7. Analiza interactiunilor dintre predare- invatare- evaluare**

1. *Procesul de invatamant*; repere conceptuale, concepte conexe

Definitii:

- Este o activitate progresiva, planificata, sistematica, metodică și intensiva de acces la cunoastere și actiune, pusa sub controlul personalului didactic, bazata pe selectionarea stricta a continuturilor și pe efortul personal al elevului;
- O forma sistematizata și organizata de desfasurare a ansamblului procesual predare- invatare, orientata finalist, transpusa pragmatic intr-o serie de metode și procedee și supusa legilor evaluarii.
- Activitatea instructiv educativa complexa desfasurata in mod sistematic și organizat de catre elevi și profesori care conduce la inzestrarea elevilor cu un sistem de cunostinte, deprinderi , capacitati și competente pe baza carora ei dobandesc cunoasterea stiintifica a realitatii , isi formeaza conceptia despre lume, convingerile morale, trasaturile de caracter, precum și aptitudinile de cercetare și creatie.

Invatamantul cuprinde:

- Un flux de intrare
- Un proces/ procesul de invatamant;
- Un flux de iesire.

”Instruirea”

- Lat. „Instruo”= aranjament, amenajare, constructie;
- „Constructie in spirit”, „ constructie intelectuala”- in cazul nostru

Instruirea desemneaza insusirea unui corp de informatii intr-o maniera care sa determine elaborarea/ constructia unor structuri și procese intelectuale, operationale și sa contribuie la dezvoltarea potentialului intelectual al elevului.

Modernizarea invatamantului

Se realizeaza la:

- Nivel de sistem
- La nivel de proces.

Modernizarea la nivel de sistem

Tranzitia de la invatamantul traditional la invatamantul modern.

Factori care influenteaza tranzitia:

1. *Cresterea rolului sistemelor de invatamant in dezvoltarea nationala;*
2. *amplificarea achizitiilor din planul psihologiei, pedagogiei, fiziologiei, stiintelor comunicarii, informaticii etc*
3. *transferul in domeniul invatamantului a ideilor innoitoare din teoria sistemelor, teoria conducerii stiintifice, teoria comunicarii, teoria informatiei etc;*
4. *amplificarea rezultatelor cercetarii pedagogice.*

Directii ale modernizarii

- *prelungirea duratei scolaritatii obligatorii;*
- *flexibilizarea structurilor scolare;*
- *dezvoltarea teoriei si metodologiei curriculumului;*
- *inovarea continuturilor;*
- *elaborarea/ dezvoltarea teoriei obiectivelor educationale;*
- *elaborarea pedagogiei competentelor;*
- *organizarea si proiectarea invatamantului;*
- *modernizarea metodelor de invatamant;*
- *modernizarea evaluarii educationale;*
- *formarea formatorilor;*
- *aparitia unor stiinte/ ramuri noi ale pedagogiei etc/ multiplicarea ramurilor pedagogiei*

Modernizarea invatamantului consta in:

- *abordarea sistemica a procesului de invatamant;*
- *innoirea si amplificarea vocabularului;*
- *cresterea preocuparilor pentru pregatirea psihopedagogica a cadrelor didactice*
- *reconstructia principiilor/ normativitatii activitatii didactice;*
- *aparitia „ noilor educatii” etc.*

Precizari

- *sunt inca multe probleme deschise, atat teoretice cat si practice;*
- *directiile modernizarii trebuie diferite in functie de specificul national;*
- *inovarea teoriei si practicii educationale nu trebuie sa conduca la rupere, separare brusca de trecut;*
- *este nevoie de o atitudine pozitiva fata de schimbare,*
- *tradițiile trebuie preluate critic, valorizate in contexte noi.*

Abordarea sistematica a procesului de invatamant

- *Din perspectiva analizei sistemice, procesul de invatamant e conceput „ ca un sistem complex si dinamic, un ansamblu actional deliberat, proiectat si structurat , ale carui componente si interactiuni dintre ele functioneaza in mod integral, in raport cu anumite obiective instructiv-educative de atins” (Ioan Cerghit).*

Perspective de analiza a procesului de invatamant:

- *Structurala*
 - *Resursele umane*
 - *Resursele materiale si financiare*
 - *Continuturile*
 - *Formele de organizare a activitatii*
 - *Sistemul de relatii etc.*
- *Functionala(de unde porneste sistemul si ce urmareste)*
- *Operationala(metode, procedee, strategii etc).*

Trei categorii de relatii:

- *Intre procesul de invatamant si componentele sale*
- *Intre componentele procesului*
- *Intre componentele procesului si sistemul social global.*

Dintr-o alta perspectiva, distingem:

- *Abordarea structurala a procesului de invatamant/ planul strategic:*
 - *Finalitati*
 - *Continuturi*
 - *Timp*
 - *Relatii educationale(profesor- elev; elev- elev etc);*
 - *Metode*
 - *Mijloace*
 - *Modalitati de organizare a activitatilor*
 - *Evaluare*
- *Abordarea procesuala a procesului de invatamant:*
 - *Desemneaza planul dinamic al procesului de invatamant:*
- *Faze:*
 - *Proiectare*
 - *Implementare/ desfasurare*
 - *Evaluare*
- *Procese:*
 - *Predare*
 - *Invatare*
 - *Evaluare.*

Modele de abordare a procesului de invatamant

1. *Modelul interactiv : accentueaza interactiunea dintre predare- invatare-evaluare;*
2. *modelul sistemic: elementele procesului de invatamant se afla intr-o stransa interdependenta;*
3. *modelul informational:care sunt principalele categorii de informatii care influenteaza sau distorsioneaza procesul de invatamant;*
4. *modelul cibernetice: accentueaza rolul mecanismelor de feed-back, de conexiune inversa pentru reglare;*
5. *modelul comunicational: are ca obiect de studiu comunicarea educationala cu toate componentele si caracteristicile sale;*
6. *modelul campului educational/ al spatiului de instruire: in spatiul de instruire intervin variabile care conditioneaza rezultatele invatarii;*
7. *modelul situatiilor de instruire: exploreaza contextul invatarii; elevul se afla intr-o retea de relatii cu continuturile, variabilele sunt dinamice multifactoriale.*

Analiza procesului de invatamant din perspectiva functionala/ la nivelul interactiunilor

Modele instructionale aplicate de-a lungul istoriei pedagogiei

1. *modelul logocentrist: porneste de la premisa ca stiinta este un produs finit, iar obiectivul fundamental este transmiterea informatiilor esentiale de catre profesor;*
2. *modelul empiriocentrist: stiinta este un proces si trebuie descoperita; elevii trebuie sa descopere.....*
3. *modelul tehnocentrist: procesul trebuie descompus in operatii/ operationalizat; instruirea devine o succesiune de operatii algoritmizate: prouiecyare etc;*
4. *modelul sociocentrist: instruirea trebuie sda se realizeze in grup.*
5. *modelul psihocentric: trebuie explorate nevoile de dezvoltare ale elevilor; instruirea trebuie individualizata.*